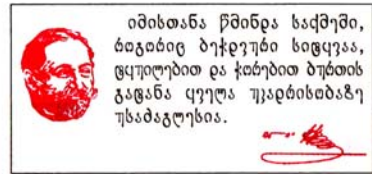

საქართველოს

დაბარსებულია
1918 წელს.

პარასკევი, 14 მარტი, 2008 წელი

№48

რესპუბლიკა

პოეტი-აკადემიკოსი ანა კალანდაძე

83 წლის ასაკში გარდაიცვალა დიდი ქართველი პოეტი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრი ანა კალანდაძე. წავიდა ჩვენგან სიცოცხლეშივე ქართული პოეზიის კლასიკოსად აღიარებული, ჭეშმარიტად სახალხო პოეტი, ვისაც ერი უდიდესი სიყვარულისა და თაყვანისცემის ნიშნად მხოლოდ სახელით მოიხსენიებს, ქართველმა ხალხმა ასეთი პატივი ურჩეულესთა შორის მხოლოდ რამდენიმეს მიაგო.

ანა კალანდაძე 1924 წლის 15 დეკემბერს სოფ.ხიდისთავში (ჩოხატაურის რაიონი) დაიბადა. პირველდაწყებითი და საშუალო განათლება ქუთაისში მიიღო; 1941-1946 წლებში სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტზე; დაამთავრა კავკასიურ ენათა განყოფილება – „ჩემი არჩევანი ჩემი პოეტური მოწოდებით იყო ნაკარნახევი: საოცრად მიზიდავდა კავკასიონის შორეული მწვერვალები და იდუმალ ხეობებში შეყუჟული აულები“ – წერდა იგი. პოეტური მოწოდებისთვის არც მაშინ უღალატია, როცა 1952 წელს საქართველოს

მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტში დაიწყო მუშაობა. იმ ხანებში ლექსიკოლოგიის განყოფილებაში – ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის რვატომეულის IV ტომი მზადდებოდა. მისვლის პირველი დღიდანვე ჩაერთო ანა განყოფილების საერთო საქმიანობაში, რაც მას მუდმივად ამყოფებდა ქართული სიტყვის საოცარ სამყაროში; შემდეგ იყო ქართული ენის ისტორიულ-ეტიმოლოგიური ლექსიკონისათვის მასალების მოპოვება-დამუშავება... ლექსიკოლოგიურ სამუშაოებს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში მივლინებები ახლდა. ერთ-ერთი ასეთი მივლინების დროს მოხვდა ანა პირველად ფშავში. სწორედ მაშინ შეიქმნა მისი ფშავური ლექსების მშვენიერი ციკლი. ამ საოცარ მხარეს შემდეგაც ხშირად უბრუნდებოდა თავის პოეზიაში.

ანამ ლექსების წერა ადრეული ასაკიდან დაიწყო. პირველი ლექსი („ბადრი მთვარე“) 11 წლისამ დაწერა, უკანასკნელი – 80-ს გადაცილებულმა. მისმა დიდმა ნიჭმა და განსაკუთრებულმა პოეტურმა შთაგონებამ პირველი ლექსებითვე დაატყვევა ქართველი მკითხველი. მან მაშინვე ამოიცნო თვითმყოფადი ხმა, რომელსაც თვისებრივად ახალი შეგრძნებები მოჰქონდა XX საუკუნის ქართულ პოეზიაში. მკითხველმა იგრძნო რომ მის წინაშეა ინდივიდუალობით გამორჩეული ახალგაზრდა შემოქმედი, რომელსაც თავის თანამედროვეებთან უშუალო და გულში ჩამწვდომი საბუარი სურს მშვენიერებაზე, სიყვარულზე, გარდაუვალ სულიერ ფასეულობებზე... ქართველმა ხალხმა იმთავითვე დიდი სიყვარულით შეიყვარა ანა და სიცოცხლის ბოლომდე ერთგულად დაუდგა გვერდში. როცა 1946 წელს საკავშირო პრესაში ანა ახმატოვასა და მიხეილ ზომხენკოს ბრალი დასდეს „გამხრწნელი უიდეობის, უნამუსობისა და აპოლიტიკურობის ქადაგებისთვის“, გაზეთმა „კომუნისტმა“ ჟურნალ „მნათობში“ გამოქვეყნებული ანას ლექსები გააკრიტიკა: „ახალგაზრდა ავტორს აკლია ჩამოყალიბებული ცოდნა ცხოვრებისა, უნარი მოვლენების სწორად დანახვისა, არ ხელმძღვანელობს მოწინავე იდეებით, დეკადენტური მოტივების ტყვეობაშია მოქცეული“. ამის გამო პირველი წიგნის გამოსვლამ 7 წლით დაიგვიანა. იმ პერიოდში ანას ლექსების ხელნაწერები მთელს საქართველოში ვრცელდებოდა, მკითხველი ზეპირად სწავლობდა მათ, ლექსების ტექსტებზე სიმღერები ითხზებოდა...

კლასიკური სისადავითა და სპეციფიკურად ანასეული ეფფონიით ნათელი, გამჭირვალე სახეებითა და ქართული სიტყვის სასწაულმოქმედებით ანა კალანდაძემ ულამაზესი ესთეტიკური სამყარო შექმნა, სადაც მაღალი ეთიკური კანონები მეფობენ, სადაც ვერ ეგუებიან „ჭეშმარიტების ყალბად მქცველთ“, „უძღებ ფიტულებსა“ თუ „სიწმინდეთა წამბილწველთ“, სადაც სამართალს ეძებენ და ამკვიდრებენ განურჩევლად ყველასათვის და საკადრის პასუხს სცემენ ჭეშმარიტების წინააღმდეგ ამხედრებულ ცილსწამებას. როცა საქართველოს „მცირე იმპერია“ უწოდეს, არ დააყოვნა ანას სამართლიანმა და მოსწრებულმა სტრიქონმა: „ვართ იმპერია! ჰე, ბიზანტიაგ... ოღონდ ვიკითხოთ, იმპერიები... თუ ჰყმობდნენ ვინმეს“.

ანა კალანდაძე ორ ათეულზე მეტი პოეტური კრებულის ავტორია. მისი ლექსები თარგმნილია რუსულ, უკრაინულ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, ესტონურ, პოლონურ, უნგრულ, სლოვაკურ, ინგლისურ, ფრანგულ, გერმანულ, ნორვეგიულ

ენებზე. თავად ანას ნათარგმნი აქვს მაღარმეს, პუშკინის, ბელა ახმადულინას, კოსტა ხეთაგუროვისა და სხვათა პოეზიის ნიმუშები.

1993 წლის 18 ივნისს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საერთო კრებამ ანა კალანდაძე მისი უდიდესი დამსახურებისათვის ქართული კულტურის წინაშე აკადემიის ნამდვილ წევრად (აკადემიკოსად) აირჩია.

1994 წელს იგი დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით – „ქართული პოეზიის განვითარებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილის, დიდი საზოგადოებრივი ღვაწლისა და მოქალაქეობრივი თავდადებისათვის“.

ანა კალანდაძეს მიღებული აქვს ქართველ მწერალთათვის განკუთვნილი უმაღლესი ჯილდოები: 1981 წელს გალაკტიონ ტაბიძის სახელობის პრემიის ლაურეატის წოდება, ხოლო 1985 წელს იგი ხდება შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი.

„1993 წელს მქონდა პატივი, გავმხდარიყავი თბილისის საპატიო მოქალაქე“ - წერს იგი ავტობიოგრაფიაში.

თბილისი და სრულიად საქართველო ეთხოვება დიდ პოეტს, გამორჩეულ პიროვნებასა და სანიმუშო ზნეობის ადამიანს, რომელიც მთელი თავისი ცხოვრება უდიდესი პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა ღვთით მომადლებულ საკუთარ ნიჭიერებას, რადგან იგი მოვალედ გრძნობდა თავს მშობლიური ქვეყნისა და მისი მდიდარი კულტურის წინაშე.

ანა უკომპრომისოდ იღვა ზნეობრივი საქართველოს სადარაჯოზე... დღეიდან მის საქმეს მისი ლექსები გააგრძელებენ, ვიდრე იარსებებს საქართველო, ქართველობა და ქართული ენა.

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია